

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistika

Bakalářská práce

2024

Ema Urbánková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem
do společnosti (televizní dokument)**

Praktická bakalářská práce

Autorka práce: Ema Urbánková

Studijní program: Komunikační studia – specializace Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. Veronika Macková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. dubna 2024

Ema Urbánková

Bibliografický záznam

URBÁNKOVÁ, Ema. *Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti (televizní dokument)*. Praha, 2024. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Veronika Macková, Ph.D.

Rozsah práce: 54 046 znaků s mezerami

Abstrakt

Bezdomovectví je rozsáhlý jev, ve většinové společnosti však může docházet k jeho stigmatizaci. Mezi lidmi bez domova jsou ale i osoby, které chtějí žít důstojný život. Kvůli své těžké životní situaci však nenachází pracovní příležitosti. Nezisková organizace Nový Prostor takovým lidem pomáhá získat finanční prostředky skrz prodej stejnojmenného časopisu a přes sociální rehabilitaci jim pomáhá s jejich životní situací. Televizní dokument s názvem *Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti* přibližuje příběh prodejce Michala, který se i přes vysokoškolské vzdělání a funkci náměstka hejtmana v Olomouckém kraji dostal na ulici a bourá tak předsudky o bezdomovcích. Dokument nabízí vhled do myšlenek Michala, který vzpomíná na to, jak se dostal na ulici a hodnotí Nový Prostor, jako nástroj k lepší budoucnosti.

Abstract

Homelessness is a widespread phenomenon, but it can be stigmatised in mainstream society. However, among the homeless there are also people who want to live a decent life. But due to their difficult living situation they cannot find employment opportunities. The non-profit organisation Nový Prostor helps such people to raise funds through the sale of a magazine of the same name and helps them with their living situation through social rehabilitation. The television documentary called *Nový Prostor, new chance when a magazine becomes a bridge to society* tells the story of Michal, a vendor who, despite his university education and his position as deputy governor in the Olomouc region, has found himself on the streets and is breaking down prejudices about the homeless. The documentary offers an insight into the thoughts of Michal, who recalls how he got on the street and evaluates Nový Prostor as a tool for a better future.

Klíčová slova

bezdomovectví, sociální vyloučení, sociální rehabilitace, nezisková organizace, street paper, Nový Prostor, televizní dokument

Keywords

homelessness, social exclusion, social rehabilitation, nonprofit organization, street paper, Nový Prostor, television documentary

Title/název práce

Nový Prostor, New Chance, When a Magazine Becomes a Bridge to Society (Television documentary)

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem účastníkům v dokumentu, převážně panu Michalovi Symerskému za důvěru a ochotu sdílet svůj příběh. Děkuji také Renátě Miltové, ředitelce Nového Prostoru, za poskytnutí interních informací o Novém Prostoru. Velké díky patří i Mgr. Veronice Mackové, Ph.D. za poznámky k práci a také mé rodině za podporu při studiu.

Obsah

ÚVOD.....	8
1. BEZDOMOVECTVÍ.....	9
1.1 VYSVĚTLENÍ POJMU BEZDOMOVEC.....	9
1.2 BEZDOMOVECTVÍ V ČR.....	11
1.2.1 Podpora státu v problematice bezdomovectví	13
2. NOVÝ PROSTOR	15
2.1 HISTORIE NOVÉHO PROSTORU.....	16
2.2 VÝZNAM A VIZE ORGANIZACE	17
3. TELEVIZNÍ DOKUMENT	20
3.1 CHARAKTERISTIKA A DEFINICE DOKUMENTU	20
4. TELEVIZNÍ DOKUMENT <i>NOVÝ PROSTOR, NOVÁ ŠANCE, KDYŽ SE ČASOPIS STÁVÁ MOSTEM DO SPOLEČNOSTI</i>.....	22
4.1 SCÉNÁŘ TELEVIZNÍHO DOKUMENTU <i>NOVÝ PROSTOR, NOVÁ ŠANCE, KDYŽ SE ČASOPIS STÁVÁ MOSTEM DO SPOLEČNOSTI</i>	22
4.2 REALIZACE DOKUMENTU.....	24
4.3 POSTPRODUKCE	25
4.4 POUŽITÁ TECHNIKA	26
5. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR V TELEVIZNÍM PORTRÉTOVÉM DOKUMENTU.....	27
ZÁVĚR.....	29
SUMMARY	30
POUŽITÁ LITERATURA.....	32
DALŠÍ ZDROJE	34
ROZHOVORY	38
TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	39
PŘÍLOHY	42

Úvod

V České republice je spousta možností, které může osoba bez domova či osoba bezdomovectvím ohrožena využít. Důležitým charakteristickým aspektem je ale pak u těchto osob určitá determinovanost a chuť se ze své situace dostat. V neziskové organizaci Nový Prostor je právě chuť něco změnit klíčová, jelikož její klienti v rámci sociální rehabilitace prodávají časopis a jejich finanční zisk se odvíjí od počtu prodaných časopisů. Příběhy osob, jejich pocity a cesta k Novému Prostoru nám jsou známe pouze okrajově, a to zejména i díky Instagramu Nového Prostoru, který o svých jednotlivých prodejcích častokrát píše. Mým cílem bude jeden takový příběh zdokumentovat.

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části, která je v podobě televizního dokumentu. Dokument nabízí divákovi vhled do světa osoby bez domova, konkrétně devětačtyřicetiletého Michala, který vypráví, jak se dostal na ulici, popisuje své pocity a svou cestu k Novému Prostoru. Doplněn je i o komentář zakladatelky Nového Prostoru Dagmar Kocmánkové a sociální pracovnice Moniky Dvořákové, které do dokumentu přidávají svůj pohled na cestu prodejce Michala. Pan Michal zároveň hodnotí formu pomoci Nového Prostoru. Dokument bourá předsudky a stereotypy spojené s bezdomovectvím a ukazuje, že situace, která vede k životu na ulici, může postihnout i lidi s vysokým vzděláním a vyhlídkami do budoucnosti. Ukazuje, že bezdomovectví není pouze problémem lidí z okraje společnosti, ale může zasáhnout kohokoli, ať už důvodu neočekávaných životních událostí či ekonomických potíží.

Cílem teoretické části je popsat bezdomovectví a všechny jeho typy pro lepší pochopení problematiky v rámci České republiky. Text doplním o zapojení státu v problematice bezdomovectví. Poté vysvětlím, jak funguje Nový Prostor a popíšu jeho historii a hlavní význam organizace. Přidám charakteristiku televizního dokumentu. V závěrečné části se zaměřím na postup při natáčení dokumentu a využití polostrukturovaného rozhovoru v rámci portrétového televizního dokumentu.

V teoretické části se odkloním od teze. Pracovní postup rozčlením do více kapitol, aby každá část měla svou vlastní kapitolu pro lepší orientaci v textu.

1. Bezdomovectví

1.1 Vysvětlení pojmu bezdomovec

Bezdomovectví je charakteristické převážně absencí domova¹, téma je ale komplexnější a obsahuje tak ne zcela jednotné definice, proto je důležité se blíže podívat na všechny typy bezdomovectví. V roce 2005 vyvinula FEANTSA (Evropská federace národních organizací pracujících s bezdomovci) Evropskou typologii bezdomovectví a vyloučení z bydlení ETHOS. Jejím cílem je lépe porozumět bezdomovectví v Evropě a usnadnit mezinárodní výměnu informací o této problematice pomocí sdíleného referenčního rámce.² S typologií bezdomovectví, kterou přinesl ETHOS, pracoval projekt Strategie sociální inkluze bezdomovců v ČR, který se snažil vytvořit terminologii, která by pasovala na situaci v České republice.

Kategorie bezdomovectví jsou:

- a) bez střechy (osoby přežívající na ulici nebo ve veřejně přístupných prostorách bez možnosti ubytování)
- b) bez bytu (s místem na spaní, ale dočasně v ústavech nebo přístřešku)
- c) nejisté bydlení (hrozí vážné vyloučení z důvodu nejistých nájmu, vystěhování, domácího násilí, dál bydlení u příbuzných nebo přátel, nezákonné obsazení pozemku)
- d) nevyhovující bydlení (v karavanech na nelegálních kempech, v nevyhovujících bytech, v extrémní přelidněnosti)³

Kategorie tak obsahují formy bezdomovectví, do kterých se osoba dostane například nešťastnou náhodou, i když je to osoba pracující, třeba i s rodinným zázemím. Nebo také formu, kdy jedinec má místo k přespaní, ale jedná se o provizorní nebo neobvyklé stavby, jako jsou zahradní chatky, stavby bez kolaudace a jiné – v tomto případě je osoba

¹ VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku*. Online. Praha: Karolinum, 2018. s.7. ISBN 978-80-245-4108. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Bezdomovectv%C3%AD_ve_st%C5%99edn%C3%ADm_v%C4%9Bku/tSyUDwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&dq=bezdomovectv%C3%AD&printsec=frontcover [cit. 2024-02-11].

² FEANTSA. ETHOS – European Typology on Homelessness and Housing Exclusion. *feantsa.org*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.feantsa.org/en/toolkit/2005/04/01/ethos-typology-on-homelessness-and-housing-exclusion?bcParent=27> [cit. 2024-02-11].

³ Hradecký, I. a kol., Definice a typologie bezdomovství. Online. Praha: Naděje, 2007. s.31-33. ISBN 978-80-86451-13-8. Dostupné z: <https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2007dtbezdm.pdf> [cit. 2024-02-11].

bezdomevctvím ohrožena. Zahrnutí těchto forem do obecného pojetí bezdomevctví napomáhá řešení této problematiky. Každá situace si žádá jiná řešení a obecný pojem bezdomevec může být v dnešní společnosti stigmatizující. Autoři časopisu Nový Prostor napsali v článku v čísle 483, že budou nadále užívat slovo *bezdomevec*, i přes negativní konotace s ním spojeným, a naopak se budou snažit o rozšíření jeho významu: „*Popisem fenoménu bezdomevctví chceme ke slovu **bezdomevec** přidávat konotace další, nezjednodušující, vycházející z profesních zkušeností, zachovávající obraz bezdomevce v plné šíři jeho lidskosti, s rozdíly i problémy, které jsou společné nám všem.*“⁴ Například v zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách se píše o *osobách bez přístřeší* nebo *osobách v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení*.⁵ To by teoreticky mohlo nahradit původní pojem. Prakticky je to ale podle autorů projektu Strategie sociální inkluze v ČR pro běžnou řeč nepřijatelné, protože se jedná o víceslovné tvrzení. Také kritizují fakt, že v zákonu není přesně definováno, co konkrétně znamená stav *bez přístřeší*.⁶

S bezdomevctvím souvisí i sociální vyloučení. Marie Vágnerová, Ladislav Csémy a Jakub Marek v knize *Bezdomevctví jako alternativní existence mladých lidí* definují chronické bezdomevctví jako syndrom komplexního sociálního selhání, kdy jednatel není schopen splnit základní sociální očekávání.⁷ Sociálním vyloučením se dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách rozumí vyčlenění jedince z běžného života společnosti a neschopnost zapojit se do něj z důvodu nepříznivých sociálních okolností, jako je zdravotní postižení, stáří, nezaměstnanosti, bezdomevctví a další.⁸ Vyloučení se podepíše na všech oblastech života, a to narušením vztahů a ztrátou rodinného zázemí. Osobě sociálně vyloučené se ztrácí sociální síť, přestává být ekonomicky soběstačná, ztrácí práci a pracovní příležitosti, což může vést k nelegálnímu přístupu k financím, žebrání a dalším.⁹

⁴ NOVÝ PROSTOR. Potřebujeme informace o bezdomevcích? *novyprostor.cz*. (483). Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/clanky/483/potrebujeme-informace-o-bezdomevcich> [cit. 2024-02-11].

⁵ Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. Online. In: *Zákony pro lidi* AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/print/cs/2006-108/zneni-20240101.htm?sil=1> [cit. 2024-03-26].

⁶ Hradecký, I. a kol., Definice a typologie bezdomevctví. Online. Praha: Naděje, 2007. s.29. ISBN 978-80-86451-13-8. Dostupné z: <https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2007dtbezdmd.pdf> [cit. 2024-02-11].

⁷ VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomevctví jako alternativní existence mladých lidí*. Online. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2418-1. Dostupné z: <https://www.google.cz/books/edition/Bezdomevctvi%20jako%20alternativni%20existence/cQopAwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&printsec=frontcover> [cit. 2024-02-11].

⁸ Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. In: *Zákony pro lidi*. Online. AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/print/cs/2006-108/zneni-20240101.htm?sil=1> [cit. 2024-02-11].

⁹ VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomevctví jako alternativní existence mladých lidí*. Online. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2418-1. Dostupné z:

Nařízení Komise (EU) č.519/2010 z roku 2010 mluví o osobách primárně a sekundárně bez domova. První skupinu definuje jako *osoby žijící na ulicích bez přístřeší* a tu druhou jako *osoby, které často mění místo svého dočasného ubytování*.¹⁰ Podobná terminologie se objevuje v několika publikacích o bezdomovectví, ale je nazýváno jako zjevné a skryté, přičemž jejich definice zůstává víceméně stejná. Podle publikace *Bezdomovství – extrémní vyloučení* jsou skrytí bezdomovci osoby, které nevyhledávají pomoc u veřejných služeb, kvůli nedostatku služeb či využívají alternativní pomoc, jako je přespávání u příbuzných – tyto osoby jsou pak většinou opomenuty při sčítání osob bez domova. Zjevní bezdomovci jsou osoby spící venku, či v noclehárně. Jedná se sice o nejméně početnou skupinu, ale je nejviditelnější. To přispívá k negativním konotacím a ke zjednodušování pojmu bezdomovec, jelikož běžný občan skryté bezdomovce běžně nevidá. Navíc je zmíněna skupina potenciálních bezdomovců, kteří žijí v těžkých životních podmínkách.¹¹ Ty bychom podle kategorií ETHOS zařadili do skupiny s nevyhovujícím, či nejistým bydlením, viz výše. Terminologie zjevných a skrytých bezdomovců je zmíněna i v publikaci *Definice a typologie bezdomovství*¹², zde je také přirovnávána k typologii ETHOS – osoby bez střechy jsou zjevní bezdomovci a osoby bez bytu jsou bezdomovci skrytí.

1.2 Bezdomovectví v ČR

V roce 2022 vznikl výzkum Sčítání osob z vybraných kategorií klasifikace ETHOS od společnosti SocioFactor, jedná se o nejaktuálnější výzkum o počtu bezdomovců v České republice. Vyplývá z něj, že přes 270 tisíc osob v ČR je v bytové nouzi. Osob, které přespávají venku či v noclehárnách je 12 tisíc, 80 % z nich tvoří muži a podle řazení ETHOS jsou tyto osoby v kategorii *bez střechy*. Skoro 6 tisíc osob je ubytovaných v azylových domech, 12,5 tisíc osob (z toho 1,3 tisíc dětí do patnácti let a 1,9 tisíc seniorů starších 65 let) je v ubytovnách, většina z nich jsou muži – jedná se o kategorii *bez bytu*. V nejistém

https://www.google.cz/books/edition/Bezdomovectv%C3%AD_jako_alternativn%C3%AD_existe/cQopAwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&printsec=frontcover [cit. 2024-02-11].

¹⁰ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 519/2010: kterým se přijímá program statistických údajů a metadat pro sčítání lidu, domů a bytů stanovený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008. Online. In: *EUR-Lex* 2010. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32010R0519> [cit. 2024-02-12].

¹¹ HRADECKÝ, Ilja, HRADECKÁ Vlastimila. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Online. Praha: Naděje, 1996. s. 28 a s. 31-32. ISBN 80-902292-0-4. Dostupné z: https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/1996bezdomovstvi_exv.pdf [cit. 2024-02-12].

¹² Hradecký, I. a kol., *Definice a typologie bezdomovství*. Online. Praha: Naděje, 2007. ISBN 978-80-86451-13-8. Dostupné z: <https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2007dtbezd.pdf> [cit. 2024-02-11].

a nevhodném bydlení se tak nachází více než 200 tisíc osob a v přelidněných bytech jsou to převážně děti, které zde žijí v bytové nouzi.¹³

Proti tomu v roce 2011 bylo sečteno 11 496 zjevných bezdomovců, skrytí bezdomovci do sčítání nebyli zařazeni. Nejvíce bezdomovců bylo sečteno v Moravskoslezském kraji, a to v obou případech.¹⁴ Rozdíl jedenácti let obou sčítání neudělal velký rozdíl v počtu zjevných bezdomovců. Osob v této skupině je ale nejméně, a tak většina bezdomovců zůstala při sčítání skryta. V roce 2019 byl celkový počet bezdomovců v České republice asi 23 830, z toho byla zhruba polovina (11 915) osoby bez střechy, tedy zjevní bezdomovci přespávající venku či v noclehárnách. Počet bezdomovců se od roku 2011 a 2022 také výrazně neliší. Osob, přespávajících v azylových domech, bylo v roce 2019 skoro 6 tisíc, tedy stejně jako v roce 2022.¹⁵ Bezdomovectvím ohrožené osoby do sčítání nebyly zapojeny, z roku 2022 ale víme, že se v České republice jedná o nejpočetnější skupinu.

Ke zhoršení situace bezdomovectví v ČR došlo v období pandemie Covidu-19. Přibývalo osob, které ztratily práci a bydlení. Osobám, které při vypuknutí koronavirové pandemie byly již bez domova, se situace přitížila a pociťovali zmatení, kvůli nedostatku informací. Zároveň absence turistů a občanů volně se pohybujících po centrech neumožňovala žebrání, zároveň se snížil počet pracovních příležitostí.¹⁶ Potencionálních bezdomovců v České republice přibývá také kvůli vlně imigrantů z Ukrajiny. Podle výzkumu neziskové organizace Místní místním z roku 2023 je 57 % příchodích Ukrajinců pod hranicí chudoby a imigrantů ohroženým bezdomovectvím přibývá.¹⁷

¹³ *Sčítání osob z vybraných kategorií klasifikace ETHOS 2022*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2022. Dostupné z:

https://zamestnanyregion.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/757_00757/7fEvXb/shrnuti-scitani-2022.pdf [cit. 2024-12-2].

¹⁴ *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Bezdomovci*. Online. Praha: Český statistický úřad, 2011. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551773/17022114a06.pdf/85d79f99-1030-41b1-a23f-96f7ede3c48f?version=1.0> [cit. 2024-13-2].

¹⁵ NEŠPOROVÁ, Olga, Petr HOLPUCH, Kristýna JANUROVÁ a Věra KUCHAROVÁ. *SCÍTÁNÍ OSOB BEZ DOMOVA V ČESKÉ REPUBLICE 2019: Kategorie bez střechy a vybrané kategorie bez bytu podle typologie ETHOS*. Online. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2019. ISBN 978-80-7416-351-7. Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD+osob+bez+domova+v+%C4%8Cesk%C3%A9+republice+2019+%28V%C3%9APSV%2C+v.+v.+i.%29.pdf/5adddd29-8010-1c75-49f6-24ea82721436> [cit. 2024-13-2].

¹⁶ VEVRKOVÁ, Martina, Marie LOJKÁSKOVÁ, Petr VAŠÁT, Jaroslav HORNÍČEK a Arnošt MERTLÍK. *Analýza situace bezdomovectví v Praze*. Online. Median, s. r. o., 2020. Dostupné z: https://www.csspraha.cz/_files/ugd/4834da_fda95704b74e4013b914726463f06dbf.pdf [cit. 2024-13-2].

¹⁷ MALÁ, Tereza a Ester PACLTOVÁ. *Zpráva o situaci lidí z Ukrajiny v Praze: V kontextu ohrožení*

Co se týče hlavního města Prahy, podle *Strategie prevence, snižování negativních dopadů a ukončování bezdomovectví v Praze do roku 2030* bylo v roce 2022 v Praze odhadem 8 až 12 tisíc osob bez střechy a bez bytu (zjevných i skrytých bezdomovců), v nevyhovujícím bydlení kolem 10,5 tisíce osob a bezdomovectví hrozilo 160 tisícům osob. Počty jsou výsledek odhadů na základě výzkumných šetření od roku 2018.¹⁸

1.2.1 Podpora státu v problematice bezdomovectví

Ministerstvo práce a sociálních věcí se bezdomovectvím zabývá, například právě v dokumentu *Strategie prevence, snižování negativních dopadů a ukončování bezdomovectví v Praze do roku 2030*. Víze projektu je předcházet ztrátě bydlení a v případech, kdy ke ztrátě dojde, bydlení nabídnout zároveň se zdravotní péčí. Dává si za cíl také vymýtit diskriminaci osob bez domova, například z nedostatku nouzového ubytování.¹⁹ Dokument nahrazuje dokument Ministerstva práce a sociálních věcí *Koncepce návrhů řešení problematiky bezdomovectví v Praze v letech 2013-2020*²⁰ a zároveň na něj reaguje, hlouběji analyzuje bezdomovectví v Praze a nastiňuje konkrétní řešení. Hlavní město Praha prakticky pomáhá bezdomovcům mobilním výdejem stravy, nebo zimním krizovým opatřením, kdy pomáhá přečkat mrazivé noci například doplněním lůžek v noclehárnách.²¹ Na Úřadu práce mohou lidé v nouzi zažádat o dávku mimořádné okamžité pomoci, jejíž výše záleží na konkrétní situaci. Využít se dá mimo jiné právě na přespání v noclehárně v zimním období a dá se o ni v některých případech zažádat opakovaně.²² Osoby v sociální tísní mohou požádat v Praze o městský byt se sníženým nájemným. Musí splňovat vstupní kritéria pro uzavření smlouvy,

bezdomovectvím. Online. Místní místním, z.ú., 2023. Dostupné z: <https://mistnimistnim.cz/wp-content/uploads/2024/02/situacni-zprava-UA-2023.pdf> [cit. 2024-14-2].

¹⁸ *Strategie prevence, snižování negativních dopadů a ukončování bezdomovectví v Praze do roku 2030*. Online. Praha: Odbor sociálních věcí, 2022. Dostupné z:

https://www.praha.eu/file/3470837/Strategie___bezdomovectvi.pdf [cit. 2024-03-20].

¹⁹ Ibid.

²⁰ *Koncepce návrhů řešení problematiky bezdomovectví v Praze v letech 2013–2020*. Online. Praha: Magistrát hlavního Prahy, 2012. Dostupné z:

https://www.praha.eu/public/11/dd/1c/1456401_300534_Koncepce_navrhu_reseni_problematiky_bezdomovectvi_v_Praze_v letech_2013_2020.pdf [cit. 2024-03-20].

²¹ *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2022-2024*. Online. Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2024. Dostupné z:

https://socialni.praha.eu/file/3657990/4_aktualizace_FINAL_TED.pdf [cit. 2024-03-20].

²² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Mimořádná okamžitá pomoc. *mpsv.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/mimoradna-okamzita-pomoc> [cit. 2024-03-20].

kteřá se uzavírá na jeden rok s možným prodloužením se sníženou slevou na nájem.²³

Na začátku roku 2023, v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus, vytvořilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR projekt *Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR*, jehož primárním zaměřením je rozšířit síť inovativních prvků mezi poskytovatele sociálního bydlení v České republice, tedy pro poskytovatele bydlení pro osoby v bytové nouzi a osoby bytovou nouzí ohrožených. Součástí projektu je i elektronický magazín Mít domov, který informuje o bezdomovectví v rámci problematiky sociálního bydlení.²⁴

Centrum sociálních služeb Praha (CSSP), jakožto příspěvková organizace hlavního města Prahy, nabízí pobyt v azylových domech za poplatek a na lodi Hermes, kde je přespání zdarma. Ženy a muži bez domova se mohou na lodi, která se nachází na nábřeží Kapitána Jaroše, ubytovat a využít sociální služby, které noclehárna nabízí, společně s konzultací s psychologem jednou týdně.²⁵ CSSP zřizuje také nábytkovou banku, do které může přispět kdokoli jemu nepotřebným nábytkem, který bude přidělen osobám v nouzi.²⁶ Na webovém portálu CSSP nalezneme seznam všech služeb, které nabízejí dočasné ubytování zdarma, současně s důležitými informacemi o volných kapacitách či podmínkách pro vstup.²⁷

²³ *Usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 1973 ze dne 11.9.2023 k návrhu na schválení Pravidel pronájmu a prodlužování doby nájmu bytů v objektech HMP nesevěřených MČ a podnájmu a prodlužování doby podnájmu bytů v bytových domech ve vlastnictví bytových družstev a k návrhu na schválení postupu stanovení výše nájemného v bytech v majetku HMP nesevěřeného statutem HMP městským částem.* Online. Centrum sociálních služeb Praha, 2023. Dostupné z:

https://www.praha.eu/public/cd/b2/4e/3637195_1302453_R_48651_Usneseni_Rady_HMP___PDF_eBook_Usneseni_c_1973_verze_3_10_NEVEREJNE___TED_.pdf [cit. 2024-04-06].

²⁴ SOCIÁLNÍ BYDLENÍ. Projekt Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR. *socialnibydeni.mpsv.cz*. Online. Dostupné z: <https://socialnibydeni.mpsv.cz/o-nas> [cit. 2024-04-07].

²⁵ CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA. *Loď Hermes – noclehárna.* *csspraha.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/lod-hermes> [cit. 2024-02-15].

²⁶ NÁBYTOVÁ BANKA PRAHA. O nás. *nabytovka.cz*. Online. Dostupné z: <http://nabytkovka.cz/o-nas/> [cit. 2024-02-15].

²⁷ V PRAZE BEZ DOMOVA. Kapacity dočasného bydlení. *bezdomova.eu*. Online. Dostupné z: <https://bezdomova.eu/potrebuji-pomoc/potrebuji-bydeni/kapacity> [cit. 2024-04-06].

2. Nový Prostor

Nezisková organizace Nový Prostor pomáhá osobám v těžké životní situaci, osobám sociálně vyloučeným nebo osobám bez domova najít cestu zpět do běžného života skrze prodej stejnojmenného časopisu. Časopis Nový Prostor je formou takzvaného street paper časopisu. Street paper, ve volném překladu pouliční noviny, je prodáván lidmi bez domova, nebo v těžké životní situaci a chudobě – dosahují tak okamžitého výdělků důstojnou cestou. Street paper časopis je zajištěn sociálním podnikem či neziskovou organizací.²⁸ Nový Prostor je součástí mezinárodní organizace International Network of Street Papers, která sdružuje street papery z pětatřiceti zemí po celém světě.²⁹

Města, ve kterých se prodává časopis Nový Prostor jsou Praha, Brno, Hradec Králové, Olomouc, Plzeň, Ostrava, České Budějovice, Pardubice, Nymburk a Ústí nad Labem. Denní centra jsou v Praze a v Brně. Mimo to, že si prodejci chodí do denních center pro časopisy, které prodávají, si zde mohou také za poplatek vyprat své oblečení a zdarma využít počítač s internetem. V denním centru se také setkává prodejce se svým sociálním pracovníkem za účelem vytvoření plánu sociální integrace a zlepšení celkové životní situace klienta. Konají se zde různé kurzy, jako je kurz vaření nebo kurzy angličtiny.³⁰ Nový Prostor má šedesát prodejců po celé Praze, v Brně je prodejců dvacet. Zaměstnanců má celkem devět.³¹

Prodejci nesmí chodit do denních center po vlivem alkoholu či jiných drog. Jakákoliv agrese je přísně zakázána a stejně tak u sebe nesmí nosit žádnou zbraň.³² Další pravidla jsou vyvěšená na nástěnce v denním centru, zahrnují třeba pravidlo o nošení psů do centra, kdy majitel přijímá zodpovědnost za mazlíčka a v případě poškození nábytku, musí majitel sjednat náhradu. V denním centru se nespí a umyvadlo se může použít na čištění zubů, opláchnutí obličeje a další. Nesmí se využívat pro např. mytí nohou nebo hlavy. Zakázáno je kouření, a to i jak vevnitř v denním centru, tak v jeho bezprostřední blízkosti. Pokud by

²⁸ INTERNATIONAL NETWORK OF STREET PAPERS. What is a street paper. *insp.ngo*. Online. Dostupné z: <https://www.insp.ngo/what-is-a-street-paper> [cit. 2024-04-02].

²⁹ INTERNATIONAL NETWORK OF STREET PAPERS. Find your local street paper. *insp.ngo*. Online. Dostupné z: <https://www.insp.ngo/network> [cit. 2024-04-06].

³⁰ NOVÝ PROSTOR. Denní centra. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/denni-centra> [cit. 2024-04-07].

³¹ MILTOVÁ, Renáta. *Počet zaměstnanců a prodejců Nového Prostoru*. Praha, 23.4.2024. [osobní komunikace]

³² NOVÝ PROSTOR. Základní pravidla. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/denni-centra> <https://novyprostor.cz/co-nabizime> [cit. 2024-04-23].

prodejce nějaké pravidlo porušil, může být na dobu určitou vykázán z denního centra.³³

2.1 Historie Nového Prostoru

Nový Prostor vznikl v roce 1998 a časopis začal vycházet o rok později pod názvem Patron. V roce 2000 se otevřely nové pobočky v Ostravě, v Brně a v Plzni, vznikl také první bezdomovecký divadelní soubor v České republice Ježek a čížek. Patron se v roce 2001 přejmenoval na dnešní Nový Prostor a za rok opět dochází k rozšíření, a to do Olomouce, Pardubic a Českých Budějovic. V roce 2003 získává Dagmar Kocmánková, zakladatelka Nového Prostoru, cenu Výboru dobré vůle Nadace Olgy Havlové za vedení projektu street paperu a Nový Prostor také organizuje v Praze mezinárodní konferenci International Network of Street Paper. V roce 2006 si dává redakce za cíl vydávat odvážný a kritický časopis se sociálními tématy. Rok 2007 a nově přijatý zákon o sociálních službách č. 108/2006 znamená pro Nový Prostor registr sociální rehabilitace. Další léta přinesla organizaci spolupráce s FAMU nebo s módním návrhářem Pavlem Jevulou. Prodejci si také prošli kurzem počítačové gramotnosti a semináři o mezilidské komunikaci a o práci, a to v roce 2014.³⁴

Další rok byl zahájen projekt Oběd pro dalšího, který trvá dodnes. Spočívá v poukázkách, které může obyčejný host koupit v jakémkoliv pražském Lokále. Poukázky na jídlo pak dostávají prodejci Nového Prostoru jako podporu či motivaci. Zahájena byla také dodnes trvající spolupráce s Dopravním podnikem hlavního města Prahy. Pražští prodejci si mohou kupovat měsíční jízdenky za pouhých 100 Kč místo původních 550 Kč. Rok 2016 byl pro Nový Prostor ve znamení rozšíření týmu redakce, spustily se taky nově stránky na sociální síti Facebook, na kterých se objevovaly převážně videa s prodejci. V roce 2018 byl spuštěn Bonus klub, který spočívá v plnění přání poctivých prodejců. Čtenáři mohou přispívat libovolné částky jakémukoliv prodejci, který se nachází v databázi prodejců, a ten poté využije peníze na potřebnou věc (mobilní telefon, naslouchátko, ubytování atd.). V roce 2019 došlo ke spuštění e-shopu, na kterém je možné koupit dárkové předměty a předplatné časopisu. Nový Prostor byl také oceněn na mezinárodní street paper konferenci v Hannoveru

³³ *Pravidla denního centra*. 21.2.2024. Praha, Nový Prostor, denní centrum.

³⁴ ŠTĚPÁNEK, Jan, Jakub YELLEN a Monika VESELÁ. *Nový Prostor. 20 let spolu*. Praha: Nový Prostor, 2019. s. 2-3. ISBN 978-80-903990-4-4.

v Německu za křížovkový speciál a také za již zmiňovaný projekt Bonus klub.³⁵

Pandemie Covidu-19 a s ní spojená krize byla pro prodejce a časopis obzvláště těžkým obdobím. Kvůli karanténě nemohli prodejci prodávat tak, jak byli zvyklí. Nový Prostor tak uspořádal v roce 2020 sbírku pro své prodejce, díky které nikdo z prodejců nepřišel o bydlení. V témže roce dostal projekt Bonus klub opět ocenění, tentokrát vyhrál druhé místo ceny Fóra dárců. Od roku 2022 u sebe každý prodejce nosí terminál a je tak možné si od něj časopis zakoupit i bezhotovostně. V roce 2023 získala Dagmar Kocmánková za Nový Prostor Stříbrnou medaili předsedy Senátu Parlamentu ČR.³⁶

2.2 Význam a vize organizace

Nový Prostor nabízí návrat do normálního života a zajištění financí důstojnou cestou převážně pro osoby, které chtějí pracovat, ale jinou pracovní příležitost nenašli a nachází se v těžké životní situaci. Prodejce časopis zakoupí za 40 Kč v denním centru Nového Prostoru, poté jej za 80 Kč prodává na svém prodejním místě a nechává si polovinu z výdělku. Nový Prostor nabízí také službu sociální rehabilitace (součástí té je i samotný prodej časopisu), dle zákona č. 108/2006 Sb. má posilovat návyky a rozvíjet specifické schopnosti vedoucí k začlenění jednotlivce do společnosti.³⁷ Konkrétně se Nový Prostor snaží aktivně začlenit klienta zpátky do běžného života tím, že pomáhá řešit problémy, jako jsou dluhy a hledání zaměstnání. A to převážně prostřednictvím individuálního plánu rozvoje, který je vytvářen sociálním pracovníkem. Zároveň je nabízena pomoc při návštěvě lékaře či u samotného hledání lékaře. Klienti jsou učeni, jak poskytovat první pomoc a jak ošetřit sám sebe. Sociální rehabilitace se zaměřuje také na rozvoj komunikačních dovedností a osvojení si pracovních návyků, převážně přes prodej časopisu. Klient by se měl díky sociální rehabilitaci osamostatnit a posílit své sebevědomí.³⁸

Mezilidský kontakt je dalším stěžejním významem pro prodejce a je možný především díky

³⁵ ŠTĚPÁNEK, Jan, Jakub YELLEN a Monika VESELÁ. *Nový Prostor. 20 let spolu*. Praha: Nový Prostor, 2019. s. 2-3. ISBN 978-80-903990-4-4.

³⁶ NOVÝ PROSTOR. Historie Nového Prostoru. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/o-nas> [cit. 2024-04-02].

³⁷ Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. Online. In: *Zákony pro lidi AION CS, 2010-2024*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/print/cs/2006-108/zneni-20240101.htm?sil=1> [cit. 2024-03-26].

³⁸ NOVÝ PROSTOR. Naším prodejcům nabízíme službu sociální rehabilitace. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/co-nabizime> [cit. 2024-03-26].

samotným čtenářům Nového Prostoru, kteří se tak stávají nedílnou součástí iniciativy. Dagmar Kocmánková v rozhovoru pro knihu *Nový Prostor. 20 let spolu* řekla: „Úplně pokaždé mě překvapí ta vlna solidarity, která se vždycky mezi čtenáři zvedne, když se někomu z našich prodejců něco stane. Když se pár dní neukáže paní Jitka na I. P. Pavlova, zvoní telefony, co se s ní stalo. Když si paní Alena vyvrkla kotník, lidi se na ni v řádu hodin složili, aby měla na ubytovnu. Když zemřel pan Petr z I. P. Pavlova, tak mu lidé spontánně zapalovali svíčku na prodejním místě.“³⁹ Nový Prostor komunikuje se svými čtenáři a podporovateli přes sociální sítě Facebook a Instagram, kde mimo jiné děkuje za příspěvky pro prodejce. Na začátku března si díky příspěvkům od čtenářů mohl prodejce Slavko, který má zrakovou vadu, koupit teploměr, který výslednou teplotu ohlásí nahlas.⁴⁰ Prodejce Standa mohl zůstat díky finančním příspěvkům na ubytovně.⁴¹

Vzhledem k digitální době nabízí Nový Prostor předplatné také v elektronické verzi, které je čtenáři posíláno přes emailovou schránku.⁴² Časopis ale zůstává hlavně tištěným médiem, právě proto, že kontakt prodejce s kupujícím je důležitou součástí sociální rehabilitace, kterou Nový Prostor nabízí, a to i podle §70 odst.2 bodu b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.⁴³ Prodejem a kontaktem se čtenáři si prodejce osvojí jak pracovní návyky, tak komunikační schopnosti nutné pro sociální začlenění a případné další pracovní příležitosti, proto má osobní kontakt v rámci prodeje pro Nový Prostor velký význam. Prodejce má možnost si se čtenáři povídat a navázat vztah, který může být benefiční pro další prodej. Společenský kontakt je prodejcům dopřáván také prostřednictvím vzdělávacích a tvořivých akcí pořádaných v denních centrech Nového Prostoru, kde se setkávají s dalšími prodejci.

Na kreativních dílnách vyrábějí prodejci produkty jako jsou svíčky, sešity a bločky, mýdla a další. Nabízeny jsou na e-shopu Nového Prostoru, kde lze jejich zakoupením podpořit

³⁹ ŠTĚPÁNEK, Jan, Jakub YELLEN a Monika VESELÁ. *Nový Prostor. 20 let spolu*. Praha: Nový Prostor, 2019. s. 11. ISBN 978-80-903990-4-4.

⁴⁰ Nový Prostor [@novyprostor]. *Prodejci Slavkovi pomáháte zlepšovat zdraví*. Online, příspěvek. 2024-03-01. Dostupné z: Instagram, https://www.instagram.com/p/C39vbSJLkRu/?img_index=1 [cit. 2024-04-08].

⁴¹ Nový Prostor [@novyprostor]. *Prodejci panu Standovi jste zachránili domov*. Online, příspěvek. 2024-03-13. Dostupné z: Instagram, https://www.instagram.com/p/C4clxqmLDGL/?img_index=1 [cit. 2024-04-08].

⁴² NOVÝ PROSTOR. Elektronické předplatné časopisu. *eshop.novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://eshop.novyprostor.cz/elektronicke-predplatne-casopisu/> [cit. 2024-03-26].

⁴³ Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/print/cs/2006-108/zneni-20240101.htm?sil=1> [cit. 2024-03-26].

prodejce.⁴⁴ Dílny tak mají význam jak ve finančním rámci, tak v rámci sociálního kontaktu. Přispět se dá také přes sbírkový účet Nového Prostoru, z něhož se financují právě třeba vzdělávací akce, nebo různé příspěvky na ubytování či jídlo pro prodejce.

Význam organizace spočívá i v bourání předsudků o bezdomovcích. To, že bezdomovci mohou být i pracovití a čistotní dokazují samotní prodejci Nového Prostoru, kteří se aktivně snaží svou životní situaci zlepšit.

Vizí Nového Prostoru je pomáhat ukončovat bezdomovectví v České republice pomocí bezpečného a povzbuzujícího prostředí, nabízejícího stálý rozvoji lidí bez domova.⁴⁵

⁴⁴ NOVÝ PROSTOR. Výrobky našich prodejců. *eshop.novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://eshop.novyprostor.cz/vyrobky-nasich-prodejcu/> [cit. 2024-03-26].

⁴⁵ NOVÝ PROSTOR. Vize Nového Prostoru. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/o-nas> [cit. 2024-04-08].

3. Televizní dokument

3.1 Charakteristika a definice dokumentu

Pojem dokument se začal používat tvůrci již na konci devatenáctého století. Ustálen byl ale až v roce 1926 sociologem Johnem Griersonem, který pojem definoval jako „*umělecké ztvárnění skutečnosti*“.⁴⁶ Ve slovníku žurnalistiky je dokument v audiovizuální formě definován jako „*obecné označení pro všechny druhy a žánry (filmové, televizní, video aj.) založené na principu dokumentárního zobrazování skutečnosti metodou přímé a konkrétní svědecké výpovědi v podobě autentického, průkazného a faktograficky co nejplnohodnotnějšího obrazu a zvuku. Autorský záměr se uplatňuje zejména při výběru faktů, objevování nových vztahů a vzájemných souvislostí.*“⁴⁷ Mohli bychom tedy v obecné rovině říct, že dokument je zobrazování reality filmem bez většího zásahu tvůrců do jejího dění.

Profesorka z univerzity ve Washington, D.C. Patricia Aufderheide popisuje problém definice dokumentu v tom, že se jedná o film o realitě, ale ne o realitu samotnou. Využívá autentický materiál reálného života, který je vybírán a začleněn do dokumentu v souladu s jeho cílem a účelem. Tudíž, pokud by byl dokument filmem, který reprezentuje reálný život a nemanipuluje s ním, nebyla by to tak úplně pravda. S natočeným materiálem je manipulováno – vybírá se hlavní téma, stříhá se a upravuje obraz, přidává se hudba a další. Diváci od dokumentárního filmu ovšem očekávají, že nebude překrucovat pravdu a bude reprezentovat věci z reálného života, nebo něčí zkušenost ze života.⁴⁸ Místa, osoby a události zachycené v dokumentu by tedy měly opravdu existovat a informace, které se o nich dozvíme by měly být důvěryhodné.⁴⁹

⁴⁶ AUFDERHEIDE, Patricia. *Documentary Film: A Very Short Introduction*. Online. Oxford: Oxford University Press, 2007. s. 3. ISBN 9780195182705. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=220918&lang=cs&site=ehost-live> [cit. 2024-04-18].

⁴⁷ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru* Online. Praha: Karolinum, 2017. s. 72. ISBN 978-80-246-3769-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/slovník-zurnalistiky-5791/> [cit. 2024-04-18].

⁴⁸ AUFDERHEIDE, Patricia. *Documentary Film: A Very Short Introduction*. Online. Oxford: Oxford University Press, 2007. s. 2-3. ISBN 9780195182705. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=220918&lang=cs&site=ehost-live> [cit. 2024-04-18].

⁴⁹ BORDWELL, David a Kristin THOMPSONOVÁ. *Umění filmu: Úvod do studia formy a stylu*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2011. s. 449. ISBN 978-80-7331-217-6.

I během tvorby dokumentárního filmu ale může docházet k situacím, které nás nutí se ptát, jak moc se dokument liší od fikce. Využívané techniky v dokumentu se od těch ve fikčních filmech totiž vlastně moc neliší. Zvukoví technici nebo například střihači mohou pracovat stejně v obou oborech. Dokument také může podobně jako fikční film využívat umělá světla pro zlepšení kvality obrazu a režiséři mohou žádat respondenty o přetočení záběru.⁵⁰ K inscenování obrazu může tedy docházet u obou typů filmu, kdy dokumentarista „uměle“ natočí situaci, která je ale věrohodná a běžně se děje, většina scén v dokumentu by ale zinscenovaná být neměla. Naproti tomu film fikční se skládá pouze nebo z většiny z inscenovaných událostí, které se mohou několikrát přetáčet a prezentuje převážně smyšlená místa a osoby, které jsou ztvárněny herci. Filmy zabývající se skutečnými událostmi, tedy filmy životopisné či historické, nenazýváme dokumenty, právě proto, že se jedná pouze o historické rekonstrukce s obsazenými herci a fikčním zpodobněním.⁵¹

Televizní žurnalistika má obecně vlastnosti dokumentu, jelikož převádí do audiovizuálu skutečnou událost, místo, osoby a jejich výpovědi.⁵² „Práce dokumentaristy by měla být stejně jako práce reportéra nezpochybnitelná.“⁵³ Televizní dokument se může zabírat například sociálními tématy, jako jsou závažné problémy ve společnosti, nové poznatky a další. Osvětluje následky a příčiny, objasňuje podstatu a využívá k tomu různé nástroje jako jsou fotografie, svědectví osob nebo písemné dokumenty. V televizním vysílání se vyskytuje ve formě televizních dokumentárních pořadů.⁵⁴

⁵⁰ AUFDERHEIDE, Patricia. *Documentary Film: A Very Short Introduction*. Online. Oxford: Oxford University Press, 2007. s. 12. ISBN 9780195182705. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=220918&lang=cs&site=ehost-live> [cit. 2024-18-04].

⁵¹ BORDWELL, David a Kristin THOMPSONOVÁ. *Umění filmu: Úvod do studia formy a stylu*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2011. s. 452. ISBN 978-80-7331-217-6.

⁵² HLADKÝ, Miroslav. *Žurnalistika v televizi: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty fakult žurnalistiky a filozofických fakult studijního oboru 72-22-8 žurnalistika*. Online. Praha: Novinář, 1986, s. 266. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:83ff7990-ace0-11e8-ba56-5ef3fc9bb22f> [cit. 2024-04-18].

⁵³ GAUTHIER, Guy. *Dokumentární film, jiná kinematografie*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2004. s.165. ISBN 80-7331-023-6.

⁵⁴ HLADKÝ, Miroslav. *Žurnalistika v televizi: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty fakult žurnalistiky a filozofických fakult studijního oboru 72-22-8 žurnalistika*. Online. Praha: Novinář, 1986, s. 266-267. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:83ff7990-ace0-11e8-ba56-5ef3fc9bb22f> [cit. 2024-18-04].

4. Televizní dokument *Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti*

Dokument znázorňuje příběh prodejce Michala, který u Nového Prostoru začal prodávat po tom, kdy byl z důvodu vyhrožování nucen investovat peníze do zlata a přišel tak o své veškeré úspory, bydlení a o svého tehdejšího přítele, se kterým plánoval budoucnost. Panu Michalovi se zbotily vyhlídky na budoucnost, neměl motivaci pokračovat v normálním životě, a navíc mu do života přibýly dluhy, které neměl jak splácet. Začal tedy prodávat u Nového Prostoru, jeho životní situace se pomalu, díky sociální rehabilitaci, začala zlepšovat a pan Michal opět nachází motivaci získat si pracovní poměr na úrovni jeho dosaženého vysokoškolského vzdělání a žít jako dřív.

4.1 Scénář televizního dokumentu *Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti*

Scénář u dokumentárního snímku nelze připravit kompletně předem, jako je to u fikčních filmů, ovšem lze mít dopředu hrubě rozvrhnuté, jak by měl dokument vypadat. Výsledná podoba se formuje až u střihu a celkové postprodukci.⁵⁵ Dokument jsem snažila rozdělit do čtyř částí. První část je o panu prodejci Michalovi. Michal v ní mluví o své minulosti a jak se dostal na ulici. Zároveň dostáváme pohled na Michalovu situaci od zakladatelky Nového Prostoru Dagmar Kocmánkové, ke kterému jsem připojila fotografie Michala z doby, kdy byl náměstkem hejtmana v Olomouckém kraji. Další část je věnována Novému Prostoru. Michal popisuje svou cestu k němu a poté máme možnost nahlídnout do denního centra, kam si Michal chodí dokupovat časopisy. Nastíněna je i vize Nového Prostoru a připojen je i tentokrát komentář paní Kocmánkové o tom, kam se díky Novému Prostoru pan Michal dostal. Zde jsem opět přidala fotografie, tentokrát z Instagramu Nového Prostoru z akcí, na kterých pan Michal byl. Třetí část je věnována Michalově jarní brigádě na Petřínách a Michalovým myšlenkám o samotě, o příteli, o budoucnosti. Čtvrtá část je shrnutí Michalovy cesty v Novém Prostoru, a to přes komentář sociální pracovnice Moniky Dvořákové, která posléze popíše, čím jsou si všichni prodejci Nového Prostoru podobní, a tím dokument zakončí.

⁵⁵ BORDWELL, David a Kristin THOMPSONOVÁ. *Umění filmu: Úvod do studia formy a stylu*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2011. s. 39. ISBN 978-80-7331-217-6.

Tabulka 1: Scénář televizního dokumentu *Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti*

Čas	Téma	Obraz
00:00-00:26	Úvod.	Zpívající Michal na Holešovické tržnici. Titulek: Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti.
00:26-04:05	O Michalovi a jeho minulosti – kdo je to Michal Symerský, jak se dostal na ulici, čím byla jeho situace těžká.	Michal na Holešovické tržnici – rozhovor. Podkresy: Michal prodávající časopis, záběry na časopis, na Michalovu průkazku, na jeho oči, ruce, nohy. Dagmar Kocmánková – rozhovor. Podkresy: paní Kocmánková za počítačem, detail ruky na počítačové myši, fotky Michala z doby, kdy byl náměstkem hejtmána v Olomouckém kraji.
04:05-05:58	Pracovní příležitosti a cesta k Novému Prostoru pana Michala.	Michal na Holešovické tržnici – rozhovor. Podkresy: časopisy, Michal s časopisem, detail na oči, Michal bavící se se mnou, koupě časopisů a platba přes terminál, denní centrum Nového Prostoru.
05:58-08:03	Poslání Nového Prostoru, jak funguje Nový Prostor a co nabízí.	Denní centrum Nového Prostoru. Michal před denním centrem – rozhovor. Podkresy: Michal si kupuje časopisy v denním centru. Michal na Holešovické tržnici – rozhovor, Podkresy: Denní centrum Nového Prostoru. Dagmar Kocmánková – rozhovor. Podkresy: Příspěvky z Instagramu Nového Prostoru.
08:03-09:00	Kolik Michal prodal dnes časopisů.	Michal na Holešovické tržnici – interakce se mnou. Michal ukazuje své záznamy o prodejích.
09:00-10:25	Téma motivace a budoucnosti.	Michal na Holešovické tržnici – rozhovor. Podkresy: časopis, Michal s pánem na Holešovické tržnici.
10:25-11:22	Jak Michal daroval zábavníky dětem z Klokánku.	Dagmar Kocmánková – rozhovor. Podkresy: Příspěvky z Instagramu Nového Prostoru.
11:22-13:47	Michalova brigáda na Petřínách. Michalovy myšlenky o minulosti, o přítelovi a co mu pomáhá se s tím vypořádat.	Michal pomáhá postavit stánek na Petřínách a v mezičase prodává časopis.
13:47-14:30	Michalova cesta v Novém Prostoru pohledem sociální pracovnice.	Monika Dvořáková – rozhovor. Podkresy: Michal v denním centru Nového Prostoru.
14:30-15:01	Co spojuje prodejce Nového Prostoru.	Monika Dvořáková – rozhovor. Podkresy: prodejce pan Slavko, prodejkyňe paní Kamila.
15:01-15:32	Závěrečné titulky.	Závěrečné titulky – autor, vedoucí práce, poděkování, copyright.

4.2 Realizace dokumentu

Kontaktovala jsem Nový Prostor, aby mi pro tuto práci doporučili a pomohli vybrat respondenta. Současně jsem tím chtěla Nový Prostor informovat o mém plánu natočit dokument. Na mou žádost jsem bohužel neobdržela odpověď, a proto jsem se rozhodla po týdnu čekání oslovit přímo Dagmar Kocmánkovou, ředitelku Nového Prostoru. Paní Kocmánková mi odepsala v rámci hodin a slíbila, že mi respondenta do konce měsíce najde. Doporučila mi právě pana Michala a dala mi na něj telefonní číslo. S panem Michalem jsme se domluvili, že se potkáme ještě před počátkem natáčení na jeho tehdejší prodejní místě u metra Nádraží Holešovice.

Natáčení probíhalo dohromady přibližně pět dní během zhruba dvou měsíců. Nejprve jsem natáčela s panem Michalem na Holešovické tržnici, kde jsem nahrávala rozhovor a podkresy. S realizací mi pomáhal spolužák, hlavně také proto, že šlo o první natáčecí den a nevěděla jsem, jak bude pan Michal reagovat před kamerou, zároveň mi kameru pomáhal nést.

Další natáčení probíhalo v denním centru Novém Prostoru ráno, kdy si prodejce chodí koupit časopisy. Zde jsem dokumentovala, jak probíhá koupě časopisu a respondent ji sám popisuje. V ten stejný den jsem v kanceláři Nového Prostoru natáčela rozhovor se sociální pracovnící Monikou Dvořákovou. Natočila jsem si zde i prostory Nového Prostoru pro podkresy.

S panem Michalem jsem byla domluvená na dalším natáčení. Volala jsem mu den předem, abych natáčení potvrdila, ale řekl mi, že je na Moravě, a ať přijdu natáčet po víkendu. Po víkendu mi nebral telefon a několik minut před mým odjezdem na místo natáčení mi odeslal zprávu přes telefon, že je stále na Moravě. Půjčenou kameru jsem tedy využila druhý den k natočení rozhovoru s Dagmar Kocmánkovou v Novém Prostoru, kde jsem i pana Michala potkala. Ptala jsem se ho na objasnění situace ohledně Moravy, ale záběry jsem nakonec využila pouze jako podkresy, jelikož odpovědi respondenta neměli žádnou výpovědní hodnotu. V ten stejný den jsem natočila i rozhovor s novou ředitelkou Nového Prostoru Renátou Miltovou, ale jelikož byla paní Miltová ve své funkci asi dva měsíce, její výpovědi jsem nevyužila, vyhodnotila jsem, že se pro záměr dokumentu nehodí.

Poslední natáčení s panem Michalem proběhlo u metra na Petřínách, kde měl respondent

sjednanou brigádu i tam potom celý den prodával časopis. Přišlo mi důležité do dokumentu zahrnout, že se pan Michal opravdu snaží zlepšit svou životní situaci, a to i mimo Nový Prostor.

Záběry prodejců, které jsem v dokumentu použila jako poslední podkresy, jsem natáčela s panem Slavkem v metru na I.P. Pavlova a s paní Kamilou na Náměstí Míru. Domluva neprobíhala dopředu, přišla jsem za nimi s prosbou, že si je natočím, jak prodávají. Byla jsem také u výstupu z metra na I.P. Pavlova, kde prodává paní Jitka. Ta si ale nepřála být točena.

Mimo první den na Holešovické tržnici, kde mi pomáhal spolužák převážně donést kameru a dohlídnout na natáčení, jsem dokument natáčela sama. Bylo to hlavně z důvodu nepravidelnosti natáčení, kdy jsem se s panem Michalem domlouvala ze dne na den, kvůli špatné komunikaci. Zároveň natáčení probíhalo většinou v brzkých hodinách, například v poslední den na Petřínách jsme natáčeli od 6:30 ráno.

4.3 Postprodukce

Přepsala jsem si natočené rozhovory, abych se v nich lépe orientovala a začala sestavovat pomyslný scénář dokumentu. Postupně jsem mazala části rozhovoru, které jsem věděla, že nevyužiji a začala jsem k sobě přidávat ty části, které na sebe navazovaly, nebo byly o stejném tématu, jelikož mluvené slovo zajišťuje určitou logiku dokumentu.⁵⁶ Dávala jsem si pozor, abych stříhem neměnila význam věty. Zároveň jsem se snažila napasovat na sebe stejná témata z různých dnů natáčení. Dagmar Kocmánková se objeví v dokumentu třikrát a vždy dodává svůj komentář k určitému tématu. Její výpovědi pak dávaly větší smysl a dává to dokumentu lepší ráz. U stříhu totiž není důležité pasovat záběry za sebe, jak byly natočené, různé záběry se mohou využít pro zdůraznění konfliktu, nebo právě pro posílení smyslu obsahu.⁵⁷

Přes vlastní klopový mikrofon jsem nahrála komentář spojující části dokumentu a pro podtrhnutí určitých momentů jsem využila hudbu, kterou jsem vytvářela sama. Pro stříh jsem

⁵⁶ GAUTHIER, Guy. *Dokumentární film, jiná kinematografie*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2004. s. 202. ISBN 80-7331-023-6.

⁵⁷ VALUŠIAK, Josef. *Základy stříhové skladby*. 3., rozš. vyd. Praha: FAMU, 2005. s. 65. ISBN 80-7331-039-2.

využívala program DaVinci Resolve, ve kterém jsem také vytvořila všechny titulky, které se v dokumentu objevují. Do dokumentu jsem zároveň přidala snímky z událostí, které jsou zmíněny a také staré fotografie pana Michala, díky kterým divák vidí jeho proměnu.

4.4 Použitá technika

Dokument je natočen na kameru Sony NX 100, vypůjčenou v setu se stativem a dvěma bezdrátovými mikrofony z Rozhlasové a televizní laboratoři FSV UK v Celetné ulici. Z kamerového setu jsem využila stativ a klopový mikrofon. Natáčení s kamerou pro mě bylo obtížné kvůli její hmotnosti. Jelikož jsem většinu dokumentu natáčela sama, využila jsem stativ pro lepší stabilitu, a to hlavně při natáčení rozhovorů. Při prodávání časopisu se prodejce ale dost pohybuje, v tomto případě jsem kameru držela v ruce, ale tíha kamery mi neumožňovala držet ji dlouho a stabilně v úrovni obličeje respondenta.

5. Polostrukturovaný rozhovor v televizním portrétovém dokumentu

Osobnost člověka a jeho vztah ke společnosti vyobrazeny v audiovizuálním díle jsou hlavní charakteristikou portrétového dokumentu. Klíčové je citlivě popsat nejvýraznější rysy osobnosti, a to stručně. Důležitou součástí televizního portréru jsou také výpovědi druhých o této osobnosti a výpovědi jí o sobě samotné. Dovytváří se tím profil osobnosti člověka. Tyto výpovědi by se ale podle Miroslava Hladkého neměly nadužívat, jelikož mohou narušit „rytmus profilu a jeho vnitřní strukturu“.⁵⁸ V dokumentu se o prodejci Michalovi vyjadřují Dagmar Kocmánková, ředitelka Nového prostoru, a Monika Dvořáková, sociální pracovnice Nového prostoru. Paní Kocmánková nejdříve nastiňuje situaci a důvod bezdomovectví u pana Michala. V další části dokumentu o Novém Prostoru dodává, co jiného díky Novému Prostoru pan Michal získal. A v poslední části ukazuje pana Michala i v jiném světle jako někoho, kdo pomáhá ostatním, i přes svou těžkou situaci. Dodává tím divákovi možnost vidět Michala v jiném úhlu pohledu. Paní Dvořáková shrnuje Michalovu cestu v Novém Prostoru, a to i kriticky. Pomáhá tak k utvoření širšího profilu pana Michala, jelikož svou výpovědí naznačuje, že i když se dnes panu Michalovi daří a je na správné cestě, nebylo tomu vždycky tak.

Dokument *Nový Prostor, nová šance, když se dokument stává mostem do společnosti* by vystihoval nejlépe asi participativní dokumentární film, což je typ dokumentu, ve kterém spolu dokumentarista a respondent vzájemně reagují a tím charakterizují konkrétní dílo.⁵⁹ Přes rozhovory jsem vstupovala do respondentova světa – respondent a dokumentarista sdílí stejnou rovinu existence (dokumentarista neslouží pouze jako vzdálený vypravěč, ale zasahuje do respondentova světa skrze konverzaci. Přes polostrukturovaný rozhovor jsem se ptala pana Michala na konkrétní otázky o jeho minulosti nebo o Novém Prostoru, zároveň jsem nechala konverzaci „volně plynout“ a reagovala jsem na jeho odpovědi pro rozvinutí konverzace v případě, že bych dostala informaci, na kterou jsem původně neplánovala se ptát.⁶⁰ Vést konverzaci s panem Michalem o jeho minulosti bylo těžké. Bylo na něm znát,

⁵⁸ HLADKÝ, Miroslav. *Žurnalistika v televizi: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty fakult žurnalistiky a filozofických fakult studijního oboru 72-22-8 žurnalistika*. Online. Praha: Novinář, 1986, s. 268. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:843fb6e0-ace0-11e8-ba56-5ef3fc9bb22f> [cit. 2024-18-04].

⁵⁹ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 2. vydání. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2022. s. 159-172. ISBN 978-80-7331-606-8.

⁶⁰ HRICOVÁ, Alena, Stanislav ONDRÁŠEK a David URBAN. *Metodologie v sociální práci*. Online. Grada Publishing, 2023. ISBN 9788024741048. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Metodologie_v_soci%C3%A1ln%C3%AD_pr%C3%A1ci/mRznEAA

že ho minulost trápí. Převážně v případě, kdy hovořil o svém bývalém příteli. Odpovědi podával velice stručně a neosobně. A často dlouze přemýšlel po otázce nad svou odpovědí. Natáčet jsem chtěla i v místě jeho momentálního ubytování, pan Michal si to ale nepřál. Vztah dokumentaristy a respondenta je v participačním dokumentu důležitý. To dokazoval i fakt, že čím déle jsem se s panem Michalem znala, tím více byl ochotný se mi svěřovat.

AQBAJ?hl=cs&gbpv=1 [cit. 2024-19-4].

Závěr

Bakalářská práce se svou teoretickou i praktickou částí soustředí na téma bezdomovectví a neziskovou organizaci Nový Prostor. Jako praktická část vznikl patnácti a půl minutový televizní dokument o prodejci panu Michalovi, jehož cílem bylo nabídnout vzhled do myšlenek osoby, která se ocitla na ulici, a znázornit jeho cestu zpět k důstojnému životu skrze organizaci Nový Prostor. Michalův příběh je velice specifický v jeho bývalém zaměstnání a dokazuje tak, že bezdomovectví může postihnout kohokoli.

Bakalářská práce současně vyvrací stereotypy o bezdomovcích tím, že ukazuje, že být bez domova nemusí automaticky znamenat život na ulici a závislost na drogách, a to jak v teoretické, tak praktické části. V teoretické části je představena složitost pojmu bezdomovectví, která poskytuje kontext pro hlubší porozumění této problematice. Dále je popsán systém sociální rehabilitace v Novém Prostoru, a nakonec je představen profil televizního dokumentu. V metodologické části je zdokumentován průběh natáčení a použití portrétového dokumentu a polostrukturovaného rozhovoru.

Televizní dokument, tedy praktická část této bakalářské práce, se zaměřuje na příběh pana Michala a zároveň nastiňuje, jak funguje prodej časopisu Nového Prostoru. Pan Michal v dokumentu rozebírá své myšlenky o minulosti a budoucnosti, a o tom, co mu v jeho těžké životní situaci pomáhá a v co doufá. Zakladatelka Nového Prostoru Dagmar Kocmánková a sociální pracovnice Monika Dvořáková přidávají další dimenzi do celkové osobnosti pana Michala a mluví o jeho cestě v Novém Prostoru.

Během rozhovorů pan Michal často mluvil o nedostatku motivace v důsledku ztráty přítele a o tom, že právě absence tohoto aspektu v jeho životě byla hlavním důvodem jeho příchodu do Nového Prostoru. V dokumentu pan Michal otevřeně sdílí, že postupně nachází motivaci a že si již umí představit život bez svého přítele, zejména díky podpoře a sociální rehabilitaci v Novém Prostoru. Aktivně se snaží zlepšit svou životní situaci tím, že chodí na brigády, a dokonce uvažuje o možnosti zaměstnání na plný úvazek u stánku s vínem. Pan Michal vytrvale bojuje a svým příběhem ukazuje, že je nespravedlivé a kontraproduktivní generalizovat osoby bez domova, protože každá z nich má svůj individuální příběh a potenciál.

Summary

The theoretical and practical part of the bachelor thesis focuses on homelessness and the non-profit organization Nový Prostor. As the practical part, a fifteen and a half minute television documentary about Michal, a vendor, was created to offer insight into the thoughts of a person who found himself on the streets and to illustrate his journey back to a dignified life through the organisation Nový Prostor. Michal's story is very specific to his former job, proving that homelessness can affect anyone.

At the same time, the bachelor thesis refutes stereotypes about homeless people by showing that being homeless does not automatically mean living on the streets and being addicted to drugs, both in the theoretical and practical part. The theoretical part introduces the complexity of the concept of homelessness, providing a context for a deeper understanding of the issue. Next, the social rehabilitation system in Nový Prostor is described, and finally, a profile of the television documentary is presented. The methodology section documents the process of filming and the use of a portrait documentary and semi-structured interview.

The television documentary, the practical part of this bachelor thesis, focuses on the story of Mr. Michal and at the same time outlines how the sale of the magazine Nový Prostor works. In the documentary, Mr. Michal discusses his thoughts about the past and the future, and what helps him in his difficult life situation and what he hopes for. Dagmar Kocmánková, the founder of Nový Prostor, and Monika Dvořáková, a social worker, add another dimension to Mr. Michal's overall personality and talk about his journey at Nový Prostor.

During the interviews, Mr. Michal often talked about his lack of motivation due to the loss of his boyfriend and how the absence of this aspect in his life was the main reason he came to Nový Prostor. In the documentary, Mr. Michal openly shares that he is gradually finding motivation and that he can already imagine life without his boyfriend, especially thanks to the support and social rehabilitation at Nový Prostor. He is actively trying to improve his living situation by taking part-time jobs and is even considering the possibility of full-time employment at a wine stall. Mr. Michal is persevering in his struggle and shows through his story that it is unfair and counterproductive to generalize homeless people, because each of

them has their own individual story and potential.

Použitá literatura

AUFDERHEIDE, Patricia. *Documentary Film: A Very Short Introduction*. Online. Oxford: Oxford University Press, 2007. ISBN 9780195182705. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=220918&lang=c&site=ehost-live> [cit. 2024-18-04].

BORDWELL, David a Kristin THOMPSONOVÁ. *Umění filmu: Úvod do studia formy a stylu*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.

GAUTHIER, Guy. *Dokumentární film, jiná kinematografie*. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2004. ISBN 80-7331-023-6.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Online. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3769-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/slovník-zurnalistiky-5791/> [cit. 2024-04-18].

HLADKÝ, Miroslav. *Žurnalistika v televizi: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty fakult žurnalistiky a filozofických fakult studijního oboru 72-22-8 žurnalistika*. Online. Praha: Novinář, 1986. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:83ff7990-ace0-11e8-ba56-5ef3fc9bb22f> [cit. 2024-18-04].

HRADECKÝ, Ilja, a kol. *Definice a typologie bezdomovství*. Online. Praha: Naděje, 2007. ISBN 978-80-86451-13-8. Dostupné z: <https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2007dtbezd.pdf> [cit. 2024-02-11].

HRADECKÝ, Ilja, HRADECKÁ Vlastimila. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Online. Praha: Naděje, 1996. ISBN 80-902292-0-4. Dostupné z: https://nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/1996bezdomovstvi_exv.pdf [cit. 2024-02-12].

HRICOVÁ, Alena, Stanislav ONDRÁŠEK a David URBAN. *Metodologie v sociální práci*. Online. Grada Publishing, 2023. ISBN 9788024741048. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Metodologie_v_soc%C3%A1ln%C3%AD_pr%C3%A1ci/mRznEAAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1 [cit. 2024-19-4].

NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 2. vydání. Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2022. ISBN 978-80-7331-606-8.

ŠTĚPÁNEK, Jan, Jakub YELLEN a Monika VESELÁ. *Nový Prostor. 20 let spolu*. Praha: Nový Prostor, 2019. ISBN 978-80-903990-4-4.

VALUŠIAK, Josef. *Základy střihové skladby*. 3., rozš. vyd. Praha: FAMU, 2005. ISBN 80-7331-039-2.

VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku*. Online. Praha: Karolinum, 2018. ISBN 978-80-245-4108. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Bezdomovectv%C3%AD_ve_st%C5%99edn%C3%ADm_v%C4%9Bku/tSyUDwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&dq=bezdomovectv%C3%AD&printsec=frontcover [cit. 2024-02-11].

VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Online. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2418-1. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Bezdomovectv%C3%AD_jako_alternativn%C3%AD_existe/cQopAwwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&printsec=frontcover [cit. 2024-02-11].

Další zdroje

V PRAZE BEZ DOMOVA. Kapacity dočasného bydlení. *bezdomova.eu*. Online. Dostupné z: <https://bezdomova.eu/potrebuji-pomoc/potrebuji-bydleni/kapacity> [cit. 2024-04-06].

CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA. Loď Hermes – noclehárna. *csspraha.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/lod-hermes> [cit. 2024-02-15].

FEANTSA. ETHOS – European Typology on Homelessness and Housing Exclusion. *feantsa.org*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.feantsa.org/en/toolkit/2005/04/01/ethos-typology-on-homelessness-and-housing-exclusion?bcParent=27> [cit. 2024-02-11].

INTERNATIONAL NETWORK OF STREET PAPERS. Find your local street paper. *insp.ngo*. Online. Dostupné z: <https://www.insp.ngo/network> [cit. 2024-04-06].

INTERNATIONAL NETWORK OF STREET PAPERS. What is a street paper. *insp.ngo*. Online. Dostupné z: <https://www.insp.ngo/what-is-a-street-paper> [cit. 2024-04-02].

Koncepce návrhů řešení problematiky bezdomovectví v Praze v letech 2013–2020. Online. Praha: Magistrát hlavního Praha, 2012. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/11/dd/1c/1456401_300534_Koncepce_navrhu_reseni_problematiky_bezdomovectvi_v_Praze_v letech_2013_2020.pdf [cit. 2024-03-20].

MALÁ, Tereza a Ester PACLTOVÁ. *Zpráva o situaci lidí z Ukrajiny v Praze: V kontextu ohrožení bezdomovectvím*. Online. Místní místním, z.ú., 2023. Dostupné z: <https://mistnimistnim.cz/wp-content/uploads/2024/02/situacni-zprava-UA-2023.pdf> [cit. 2024-14-2].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Mimořádná okamžitá pomoc. *mpsv.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/mimoradna-okamzita-pomoc> [cit. 2024-03-20].

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 519/2010: kterým se přijímá program statistických údajů a metadat pro sčítání lidu, domů a bytů stanovený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008. In: *EUR-Lex*. Online. 2010. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32010R0519> [cit. 2024-02-12].

NÁBYTOVÁ BANKA PRAHA. O nás. *nabytovka.cz*. Online. Dostupné z: <http://nabytkovka.cz/o-nas/> [cit. 2024-02-15].

NEŠPOROVÁ, Olga, Petr HOLPUCH, Kristýna JANUROVÁ a Věra KUCHAROVÁ. *SČÍTÁNÍ OSOB BEZ DOMOVA V ČESKÉ REPUBLICE 2019: Kategorie bez střechy a vybrané kategorie bez bytu podle typologie ETHOS*. Online. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2019. ISBN 978-80-7416-351-7. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD+osob+bez+domova+v+%C4%8Cesk%C3%A9+republice+2019+%28V%C3%9APSV+%2C+v.+v.+i.%29.pdf/5adddd29-8010-1c75-49f6-24ea82721436> [cit. 2024-13-2].

NOVÝ PROSTOR. Denní centra. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/denni-centra> [cit. 2024-04-07].

NOVÝ PROSTOR. Elektronické předplatné časopisu. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://eshop.novyprostor.cz/elektronicke-predplatne-casopisu/> [cit. 2024-03-26].

NOVÝ PROSTOR. Historie Nového Prostoru. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/o-nas> [cit. 2024-04-02].

NOVÝ PROSTOR. Naším prodejcům nabízíme službu sociální rehabilitace. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/co-nabizime> [cit. 2024-03-26].

Nový Prostor [@novyprostor]. *Prodejci panu Standovi jste zachránili domov*. Online, příspěvek. 2024-03-13. Dostupné z: Instagram, https://www.instagram.com/p/C4clxqmLDGL/?img_index=1 [cit. 2024-04-08].

Nový Prostor [@novyprostor]. *Prodejci Slavkovi pomáháte zlepšovat zdraví*. Online, příspěvek. 2024-03-01. Dostupné z: Instagram, https://www.instagram.com/p/C39vbSJLkRu/?img_index=1 [cit. 2024-04-08].

NOVÝ PROSTOR. Vize Nového Prostoru. *novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/o-nas> [cit. 2024-04-08].

NOVÝ PROSTOR. Výrobky našich prodejců. *eshop.novyprostor.cz*. Online. Dostupné z: <https://eshop.novyprostor.cz/vyrobky-nasich-prodejcu/> [cit. 2024-03-26].

NOVÝ PROSTOR. Potřebujeme informace o bezdomovcích? *novyprostor.cz*. (483). Online. Dostupné z: <https://novyprostor.cz/clanky/483/potrebujeme-informace-o-bezdomovcich> [cit. 2024-02-11].

Pravidla denního centra. 21.2.2024. Praha, Nový Prostor, denní centrum.

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ. Projekt Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR. *socialnibydeni.mpsv.cz*. Online. Dostupné z: <https://socialnibydeni.mpsv.cz/o-nas> [cit. 2024-04-07].

Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Bezdomovci. Online. Praha: Český statistický úřad, 2011. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551773/17022114a06.pdf/85d79f99-1030-41b1-a23f-96f7ede3c48f?version=1.0> [cit. 2024-13-2].

Sčítání osob z vybraných kategorií klasifikace ETHOS 2022. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2022. Dostupné z: https://zamestnanyregion.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/757_00757/7fEvXb/shrnuti-scitani-2022.pdf [cit. 2024-12-2].

Strategie prevence, snižování negativních dopadů a ukončování bezdomovectví v Praze do roku 2030. Online. Praha: Odbor sociálních věcí, 2022. Dostupné z: https://www.praha.eu/file/3470837/Strategie___bezdomovectvi.pdf [cit. 2024-03-20].

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2022-2024. Online. Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2024. Dostupné z: https://socialni.praha.eu/file/3657990/_4._aktualizace_FINAL_TED.pdf [cit. 2024-03-20].

Usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 1973 ze dne 11.9.2023 k návrhu na schválení Pravidel pronájmu a prodlužování doby nájmu bytů v objektech HMP nesvěřených MČ a podnájmu a prodlužování doby podnájmu bytů v bytových domech ve vlastnictví bytových družstev a k návrhu na schválení postupu stanovení výše nájemného v bytech v majetku HMP nesvěřeného statutem HMP městským částem. Online. Centrum sociálních služeb Praha, 2023. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/cd/b2/4e/3637195_1302453_R_48651_Usneseni_Rady_HMP___PDF_eBook_Usneseni_c._1973_verze_3._10__NEVEREJNE___TED_.pdf [cit. 2024-04-06].

VEVERKOVÁ, Martina, Marie LOJKÁSKOVÁ, Petr VAŠÁT, Jaroslav HORNÍČEK a Arnošt MERTLÍK. *Analýza situace bezdomovectví v Praze.* Online. Median, s. r. o., 2020. Dostupné z: https://www.csspraha.cz/_files/ugd/4834da_fda95704b74e4013b914726463f06dbf.pdf [cit. 2024-13-2].

Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. In: *Zákony pro lidi.* Online. AION CS, 2010-2024 Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/print/cs/2006-108/zneni-20240101.htm?sil=1> [cit. 2024-02-11].

Rozhovory

MILTOVÁ, Renáta. *Počet zaměstnanců a prodejců Nového Prostoru*. Praha, 23.4.2024.

[osobní komunikace]

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze PRAKTICKÉ BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Ema Urbánková	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">25-09-2023 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">395 Příloha:</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	25-09-2023 -1-	Čj:	395 Příloha:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		25-09-2023 -1-							
Čj:		395 Příloha:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 59872611@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Komunikační studia, Žurnalistika/bakalářské, prezenční									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Nový prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti (televizní dokument)									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: Nový Prostor, new chance, when a magazine becomes a bridge to society (television documentary)									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezi) LS 2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Nový prostor je nezisková organizace, která pomáhá prodejem stejnojmenného časopisu lidem bez domova v těžké životní situaci. Svým prodejcům také nabízí zdarma službu sociální rehabilitace, jejímž účelem je například zastavit sociální propad a pomoci s řešením dluhů. Televizním dokumentem bych ráda přiblížila příběh konkrétního prodejce. Pokusila bych se ukázat systém prodeje Nového Prostoru, jak prodejci pomáhá a proč se rozhodl jít touto cestou. Zároveň bych zařadila otázku, zda se jedinec i přes svou situaci vzdělává v dění ve světě a časopis čte.									
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezdomevctví <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Vymezení pojmu bezdomovec 1.2. Bezdomevctví v ČR 1.3. Možnosti pomoci lidem bez domova 2. Nový Prostor <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Historie Nového Prostoru 2.2. Význam a vize organizace 3. Televizní dokument <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Charakteristika dokumentu 3.2. Scénář televizního dokumentu Nový Prostor, nová šance: Když se časopis stává mostem do společnosti 3.3. Pracovní postup Závěr Použitá literatura									
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Televizní dokument									
Vymezení zpracovávaného materiálu: Vlastní audiovizuální materiál zaměřený na téma těžké životní situace konkrétní osoby a jejího návratu do stabilní životní situace přes organizaci Nový Prostor									
Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu: Teoretická část: čerpání z literatury, vymezení základních pojmů daného tématu a dokumentárního filmu, rešerše									

Praktická část: příprava scénáře televizního dokumentu, natáčení rozhovorů s prodejcem a případně i s někým z jeho okolí, natáčení ilustrativních záběrů, postprodukce – střih dokumentu, úprava zvuku

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

BORDWELL, David, Thompsonová, Kristin. *Umění filmu, Úvod do studia formy a stylu*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.

Kniha se zabývá průběhem vzniku filmu a cituje nové metodologické postupy. Popisuje filmové žánry a názorně aplikuje svou teorii na konkrétních příkladech.

NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. ISBN 978-80-7331-181-0.

Autor v knize formuluje základní pojmy sloužící jako pomoc při orientaci v dokumentární filmu. Popisuje mimo jiné i rozdíl mezi dokumentem a jiným druhem filmu.

PRŮDKOVÁ, Táňa a Přemysl NOVOTNÝ. *Bezdomovectví*. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-100-0.

Kniha se zaměřuje na hloubkové zkoumání problematiky bezdomovectví ve 21. století. Autoři v ní kombinují své osobní zkušenosti z práce s bezdomovci s porovnáním situace v České republice a v zahraničí. Bezdomovectví je zde definováno a jsou analyzovány jeho příčiny.

VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622095.

Kniha nabízí různorodé příběhy mladých bezdomovců a odhaluje, jak složitý může být život bez domova. Věnuje se návratu těchto lidí do normálního života a všem komplikacím, které to může přinést. Materiál je založen na rozhovorech s reálnými osobami a nabízí hluboký pohled na danou problematiku.

VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku: příčiny, souvislosti a perspektivy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 9788024640549.

Hlavní zaměření této studie je pochopení, jak bezdomovci středního věku vnímají a vykládají svůj životní příběh a jaké mají vize své budoucnosti. Jedná se o první pohled na české bezdomovce středního věku z jejich vlastního úhlu pohledu.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

HÁJKOVÁ, Kristýna. *Prevence a způsoby pomoci mladým bezdomovcům v oblasti sociálních služeb v České republice*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí práce Kotrusová, Miriam.

KARMLITOVÁ, Aneta. *Příčiny a rizikové faktory bezdomovectví mladých žen na území hlavního města Prahy*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra sociální práce. Vedoucí práce Pěnkava, Pavel.

PEKOVÁ, Pavla. *Integrace sociálně vyloučených v projektu Nový prostor*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, Katedra sociální práce. Vedoucí práce Křížová, Eva.

PETROVÁ, Angelika Nelly. *Informovanost osob bez domova o dostupných sociálních službách*. Praha, 2021. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra veřejné a sociální politiky.

Přílohy

Příloha č. 1: Přepis praktické části bakalářské práce

Nový Prostor, nová šance, když se časopis stává mostem do společnosti

(ASYNCHRON/KOMENTÁŘ) Michal je devětačtyřicetiletý vystudovaný inženýr. Dříve byl náměstkem hejtmána v Olomouckém kraji, i tak ale skončil na ulici a momentálně si přivydělává jako prodejce Nového Prostoru.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Problémy takové ty existenční a kdy jsem se dostal do situace, kdy jsem byl bez bydlení, tak možná začaly po šestnácti letech, kdy jsem byl zaměstnán u plavební úřadu. Na konci roku 2019 se snižovaly stavy, takže jsem z organizačních důvodů přišel o své místo na úřadě a byl jsem propuštěn, dostal jsem ten zlatý padák, nějakých devět měsíců odstupného, plus půl roku jsem byl na 80 % doma. Byl jsem v takzvaném zásobníku pro úředníky, kteří jsou před propuštěním a v případě, že se najde nějaký úřad, který by chtěl takového úředníka, tak úředník tam může přijít bez výběrové řízení, přejde z úřadu na úřad. Asi na konci roku 2020 jsem, vlastně, se dostal do takové situace, že jsem neměl už stabilní práci. A v té době jsem měl přítele, se kterými se plánovali společnou budoucnost, ale bohužel se na nás nalepila taková skupina osob, která vyhrožovala násilím na příteli a museli jsme investovat nějaké peníze. Záminkou, tam byla investice v nějakého zlata. Svým způsobem to dopadlo tak, že jsme přišli o bydlení, o veškeré peníze, takže mně zůstaly na konci tohoto příběhu jenom dluhy. Ty už ta skupina nechtěla samozřejmě, dluhy nám, dluhy zůstaly. Přišli jsme obydlí a o veškeré úspory, co jsme měli, nebo o veškeré peníze, které jsem dostal od úřadu v rámci toho padáku. V té době ještě bohužel onemocněl přítel, takže musel jít někam do podmínek, kde se mohl léčit, a od té doby v podstatě s ním nejsem v kontaktu. Takže jsem měl takový dvojí tlak, přišel jsem o práci, pak vlastně ještě obydlí, o přítele, takže to byla celkem velká změna v životě.

(ASYNCHRON/KOMENTÁŘ) Díky Novému Prostoru zvládá Michal platit nájem u kamaráda, ke kterému se přesunul z ubytovny. Ze začátku bydlel také u rodičů, u těch ale dlouho zůstat nemohl.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Dříve jsem měl nějakou půjčku, která díky tomu, jak jsem upadl potom finančně, tak jsem nemohl dostát svým závazkům v rodině. Jak se říká, půjčky v rodině jsou nejhorší kolikrát. Takže, jo, tak mám nějaké závazky vůči rodině. A tam... tam mě moc... Máme tam přetřhané vztahy trochu s rodinou, protože neakceptovali mého přítele, takže tam vznikla nějaká komunikační bariéra.

(SYNCHRON Dagmar Kocmánková, zakladatelka Nového Prostoru) Já myslím, že u pana Michala můžeme říct jediné. Že vlastně bezdomovectví se opravdu může stát i člověku, který je vzdělaný, který ve svém rodném městě působil na docela významné jako funkci. A že třeba jsou i nějaké okolnosti osobnostní, které ty lidí i tím, jak je naše společnost třeba netolerantně nastavená, tak jsou nějaké důvody, které ho vedli k tomu, že se ze svého rodného města odstěhoval a raději si vybral žít svobodně ve větším městě, než být v nesvobodě a v nějakém jako sebezapření ve svém rodném městě.

(GEROJŠ, Michal Symerský) Dobrý den, Nový Prostor, smím vám nabídnout, prosím? Jinak vám všem přeji krásný pátek a pohodový víkend, děkuji.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) V té době vlastně neměl jsem nějakou velkou motivaci shánět si nějakou práci, protože neměl jsem toho přítele, to pro mě byl asi největší šok, s tím se člověk vypořádává delší dobu. Ale tím, že jsem neměl žádné sociální dávky, tak jsem se snažil vždycky shánět si nějaké krátkodobé pracovní poměry. Pracoval jsem jako taxikář v Přerově, taxikář v Hranicích, pak jsem relativně dlouhou dobu dělal, třeba půl roku jsem dělal číšníka v Hrachově a necelý rok jsem dělal pomocného dělníka ve Zlíně na stavbě. Ale úplně na ulici jsem se dostal v loňském roce, kdy jsem skončil po nějaké chmelové brigádě, jsem zůstal potom úplně bez peněz. Tehdy už jsem neměl pak žádný, žádný krátkodobý poměr už jsem neměl domluvený a nepodařilo se mi nic zajistit. A byl jsem zrovna v Praze a napadlo mě, že bych se mohl pozeptat, jak funguje Nový Prostor, když chcete prodávat. Protože věděl jsem, že Nový Prostor existuje. Když jsem byl třeba v Olomouci občas, když jsem byl na Moravě, tak jsem si tam občas koupil výtisk Nového Prostoru. Tak jsem zašel do výdejny Nového Prostoru. Předtím jsem se ještě zeptal jednoho z prodejců na Náměstí republiky, jak funguje Nový Prostor a vypadal celkem čínorodě, protože jenom za tu dobu, co jsem s ním vedl rozhovor, tak prodal asi tři časopisy. Tak jsem si říkal, jo, to by mohlo být jako dobré, mohlo by to fungovat. A šel jsem do výdejny Nového

Prostoru, sepsal jsem tam smlouvu o užívání sociální služby, sociální rehabilitace pro osoby bez domova nebo bezdomovectvím ohroženy. Sepsal jsem na dva měsíce individuální plán rozvoje a začal jsem kariéru prodejce Nového Prostoru.

(ASYNCHRON/KOMENTÁŘ) Prodávám, nežebřám, stavím se na vlastní nohy – heslo, které mají prodejci na zádech svých vest jednoduše definuje poslání Nového Prostoru. To je pomoci lidem zpátky do běžné společnosti důstojnou cestou. Klienti v rámci sociální rehabilitace prodávají časopis za osmdesát korun a nechávají si polovinu z celkového výdělku. Když jim časopisy dojdou, chodí si je dokupovat do denního centra.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Do Nového Prostoru chodím zpravidla, když mi dojdou časopisy, když si potřebuji dokoupit na prodávání Nový Prostor. Když nemám časopisy ráno, tak tam chodím okolo osmé hodiny. Anebo potom po obědě, po obědní pauze ve třináct hodin si dokoupím potřebné množství časopisů na našem denním centru v Řeznické ulici. Do Nového Prostoru chodíme jinak na sociální aktivity, které se pro nás konají. Je to celá řada kurzů, chodím například na angličtinu, občas na vaření, a dokonce máme teďka Akademii Nového Prostoru. Což je cyklus dvanácti přednášek na různá témata, je to formou takových interaktivních workshopů.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Výhoda toho, že se naučíte pravidlo, že bez práce nejsou koláče, tak máte to pravidlo, vstanu, půjdu do práce na své prodejní místo a budu tam dělat to, co mám dělat, budu prodávat časopisy. Tak s největší pravděpodobností, když to budu dělat dobře, tak nějaké časopisy prodám. A takže výhodou třeba u té sociální rehabilitace u Prostoru, že nemáte stanovenou žádnou hodinovou mzdu, ale váš příjem je přímo odvislý od toho, kolik prodáte časopisů.

(SYNCHRON Dagmar Kocmánková, zakladatelka Nového Prostoru) Pan Michal je velmi komunikativní člověk. I protože má velmi široký kulturní rozhled, tak i díky Novému Prostoru se dostal na několik akcí, které si myslím, že mu nejenom zpříjemnily život ale i ho obohatily.

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Nový Prostor, dovolte mi nabídnout.

(GEROJŠ, Ema Urbánková, autor) Kolik jste už prodal časopisů dneska?

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Musel bych se podívat do svých záznamů.

(GEROJŠ, Ema Urbánková, autor) Tak se podíváme?

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Můžeme se podívat, jasně.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Vždycky nevýhoda tašky, že má hodně kapes... Tak dneska jsem prodal zatím tři časopisy a dva zábavníky. Což pro mě obnáší s nějakým dýškem asi zisk 270 korun, to už je zisk v čistém. Dejme tomu, že by to mohlo být o něco lepší, na to, že je pátek. Jakože v pátek na tržnici chodí více lidí, ale budou chodit asi odpoledne.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Tak když jsem nastoupil k Novému Prostoru, tak to bylo opravdu jenom z těch existenčních důvodů, protože jsem potřeboval peníze a v tu chvíli jsem si nedovedl představit, že bych zase někde pracoval, že bych se dovedl namotivovat k tomu, abych se nechal někde zaměstnat a dělal nějakou činnost, která by měla nějaký smysl, protože k tomu mi chybí ten partner pořád. Ale vzhledem k tomu, že jsem zdravý relativně, a ještě v produktivním věku, do důchodu ještě daleko. Jsem teďka motivován k tomu, abych si získal práci, a dokonce se mi podařilo teďka v posledních týdnech navázat kontakt s jedním zaměstnavatelem, který má stánek, tady na Holešovické tržnici. A mám za sebou první šichtu a vypadá to, že až se nám oteplí trošku, tak se oteplí i moje pracovní právní aktivita u této firmy. A vypadá to, že tam budu mít úvazek na plný... práci na plný úvazek.

Zatím nějaký hlubší plán nemám, ale doufám, že zas potkám třeba přítele, to je možná důvod, proč zůstávám v Praze. Protože když jsem přijel do Prahy a zůstal jsem tady bez prostředků, tak jsem potkal přítele na lodi Hermes. Viděli jsme se jenom jednou teda, pak už jsem ho zas neviděl. Ale je to pro mě důvod, že zůstávám v Praze, tak doufám, že se zase někdy potkáme.

(SYNCHRON Dagmar Kocmánková, zakladatelka Nového Prostoru) Panu Michalovi to opravdu jako obchodnický pálí. My jsme loni na podzim vydali s časopisem Raketa zábavník. To byl takový... jako úkoly pro malé i velké, prostě zábavník pro celou rodinu. A

bylo to s takovým sociálním kontextem, že vlastně jeden ze členů z té rodiny skončil na ulici a pak se dostal se do Nového Prostoru a začal nějakou novou životní etapu. A protože to byl časopis i jako pro malé děti, tak Michal vlastně prodal nějaké ty výtisky na svém prodejním místě, ale ty zákazníci si vlastně ten zábavník jako neodnesli. Ale on je tímhle způsobem zabezpečil dětem z Klokánku. No, takže toto je hrozně takový skvělý počin pro něj. Byl to tam i přinést a taky na sociálních sítích je k tomu příspěvek, jak to tam odevzdává.

(ASYNCHRON/KOMENTÁŘ) Michal si mimo prodej časopisu přivydělává také krátkodobými brigádami. Teď od jara pomáhá postavit a sklídit stánek s potravinami u metra na Petřinách, přes den pak u něj prodává časopis. Michal se tak znovu učí pracovním návykům, které jsou důležitou součástí sociálního začlenění. Stejně tak sociální kontakt, ten může osobám bez domova často chybět.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Teďka zatím vše, teď musíme počkat, než přijede Jarda se zbytek zboží, s dodávkou.

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Tak já budu prodávat, než přijede Jarda, jo?

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Teďka docela brzkou hodinu, je 6:50, teďka u toho metra je to takové ošidné. Všichni ráno spěcháme do práce, jsme rozespalí. Takže ty nákupy jsou lepší odpoledne, nebo pak později dopoledne.

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Dobrý den, Nový Prostor, dovolte mi nabídnout. Vážené dámy, vážení pánové a dovolte mi popřát vám krásný pátek.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Přítel je pořád mým středobodem v životě a kdyby se vrátil, tak by ta motivace byla určitě lepší. A i kdyby se nevrátil, tak si dokážu představit, že budu fungovat nějak v životě. Díky sociální rehabilitaci u Nového Prostoru, i tak.

(GEROJŠ, Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Dobrý den, Nový Prostor, dovolte mi, prosím, nabídnout 618 a 619 číslo časopisu Nový Prostor.

(SYNCHRON Michal Symerský, prodejce Nového Prostoru) Je to prostě těžké mluvit o té mé minulosti, pořád, i když už to trvá třeba, teďka už vlastně tři roky třeba. Asi možná, protože jsem pořád sám. Určitě mně pomáhá smířit se s tím, že jsem v kontaktu s ostatními lidmi, s ostatními kolegy. A máme vlastně společné pojítko, že jsme spadli do skupiny, která byla bez domova, nebo byla ohrožena bezdomovectvím. Tak to nás spojuje, to nám dodává trochu síly, smazává to bariéry a dává to motivaci té skupině na sobě pracovat.

(SYNCHRON Monika Dvořáková, sociální pracovnice Nového Prostoru) Když k nám pan Symerský přišel, tak na něm byla určitě vidět snaha, že se sebou chce něco dělat a že se chce vrátit zpátky do většinové společnosti. V Novém Prostoru si prošel různými obdobími, kdy na začátku stoupal vzhůru a bylo to na něm vidět. A pak nastalo období, kdy se ten vývoj pozastavil a zase trošku jako spadnul níž. Ale myslím teďka v poslední době se mu daří zase na sobě pracovat a vypadá to slibně. Už vlastně i mluví o nějakých pracovní nabídkách, takže bysme mu to určitě všichni přáli.

Řekla bych, že hlavní charakteristikou, která spojuje tady naše klienty je ta, že se snaží se svým životem něco dělat, že nechtějí jenom ležet doma, nebo na ubytovně, nebo se jenom poflakovat někde u Hlavního nádraží. A chtějí aktivně a vlastními silami změnit ten svůj osud a vypracovat se zpátky tam, kde třeba dřív byli a vést spokojený život.